

Erhvervshus Nordjyllands bestyrelses input til Danmarks Erhvervsfremmebestyrelses investeringsplan for 2023

1. Overordnet nordjysk udfordring

Der er behov for generelt at styrke de nordjyske virksomheders produktivitetensniveau og produktivitetensvækst. Dette vil skærpe de nordjyske virksomheders konkurrenceevne samt indtjenings- og velstandsniveauet i Nordjylland. Det er derfor afgørende at sætte ind med en bred portefølje af erhvervsfremmeindsatser, der kan understøtte produktiviteten og konkurrenceevnen i de nordjyske virksomheder. Med Corona, krigen i Ukraine m.v. er virksomhedernes fundamentale omstilling blevet en helt naturlig del af det at drive virksomhed. Udfordringer i forsyningskæderne og den voldsomme vækst i energi- og råvarepriser styrker behovet for en omstilling ift. forretningen, som ikke kan adresseres alene gennem konkrete faglige indsatser som fx digitalisering eller internationalisering. Det kræver en grundlæggende omstilling i forretningsmodellen, hvor erhvervsfremmeindsatser er en helt central hjælp for virksomhederne.

2. Generel styrkelse af de nordjyske virksomheders forretningsmodeller

Erhvervshus Nordjylland oplever, at de nordjyske virksomheder på tværs af styrkepositioner og drivkræfter efterspørger indledende uvildig vejledning med henblik på efterfølgende at deltage i konkrete udviklingsforløb med fleksible rammer for udvikling af deres forretningsmodel. Virksomhederne efterspørger typisk støtte til rådgivning, investering og kompetenceudvikling inden for flere faglige områder for at omstille sig og opnå resiliens både i forhold til produkter, markeder og organisering.

Det er her afgørende, at erhvervsfremmesystemet kan møde virksomhedernes forskellige behov agilt - og så vidt muligt - individuelt tilpasset. Det vil være relevant at udvikle konkrete brancheforløb inden for de nordjyske styrkepositioner som fx omstilling og nye forsyningskæder indenfor fx bygge- og anlægsbranchen, forarbejdning og produktion inden for fødevarer, digital og grøn omstilling i oplevelseserhvervet og underleverandørprogram for virksomheder, der kan bidrage til det nordjyske fyrtårnsprojekt. Dette kan muliggøres ved, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse i større grad sikrer tilstrækkelige midler til regionalt tilpassede brede udviklingsindsatser gerne inden for fælles nationale programmer, som fleksibelt kan imødekomme aktuelle behov hos de nordjyske virksomheder.

Netop denne type brede fleksible udviklingsindsatser er aktuelt mulige i tre regionale programindsatser i Nordjylland, der afsluttes i år: Kompetenceudviklingsprogrammet "KOMPAS", digitaliseringsprogrammet Nordvest Smart Production og udviklingsprogrammet "Vilje til Vækst". "Vilje til Vækst" fremhæves i COWI's nylige slutevaluering som et meget effektivt udviklingsprogram for virksomhederne, bl.a. fordi programmet formår at tilpasse sig virksomhedernes aktuelle behov. Samme tænkning er aktuelt planlagt i sporet om "professionalisering" i Virksomhedsprogram 2.0 fra Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse. I denne indsats er det helt centralt, at der afsættes tilstrækkelige midler.

3. Udviklingsindsatser der kræver særligt fokus

Ud over den generelle styrkelse af de nordjyske virksomheders forretningsmodeller for at sikre deres omstilling og resiliens, er der særligt behov for – og ofte efter en bredere udviklingsindsats - at rette fokus på følgende indsatser, der kan realiseres igennem fælles nationale faglige udviklingsindsatser. Grøn omstilling, digitalisering, eksportforberedelse og adgang til kvalificeret arbejdskraft er især efterspurgt af virksomhederne - gerne som en samlet udviklingsindsats.

3.1. Grøn omstilling og bæredygtig udvikling

Mange virksomheder har først netop påbegyndt deres rejse indenfor grøn omstilling. Nordjylland ligger nogenlunde på niveau med resten af landet i forhold til grøn omstilling. Derfor bør der investeres i løft af virksomhedernes grønne omstilling bredt set, så vi både får løftet de virksomheder, der ikke er gået i gang eller lige har påbegyndt deres grønne rejse samt de virksomheder, som skal i gang med en egentlig cirkulær omstilling.

Det nordjyske fyrtårnsprojekt CO2Vision skal bidrage til at realisere fremtidens erhvervseventyr inden for CO2-fangst, -anvendelse og -lagring. Der er behov for en vedholdende erhvervsfremmeindsats på både kort og længere sigt på dette område for at sikre, at de mange centrale underleverandørvirksomheder i forhold til denne erhvervsudvikling bliver en del af det store vækstpotentiale her.

3.2. Digitalisering og sammenhæng til den nordjyske EDIH (European Digital Innovation Hub)

Der er store perspektiver i at styrke digitaliseringsgraden i de nordjyske virksomheder, som ligger i den lave ende ift. landsgennemsnittet. Derfor har bl.a. det nordjyske "European Digital Innovation Hub" ("AddSmart") fokus på at løfte digitaliserings- og automatiseringsindsatsen i industrien. Indsatsen er langsigtet og visionær, og derfor bør der være fokus på at sikre tilstrækkelig erhvervsfremmefinansiering på kort og længere sigt for at understøtte, at målsætningerne i indsatsen kan realiseres. Desuden bør der fortsat være fokus på at understøtte den digitale transformation i de øvrige brancher også fx i den fysiske detailhandel, der er udfordret på vigende salg.

3.3. Eksportforberedelse

Der er store perspektiver i at øge andelen af eksport- og internationalt fokuserede virksomheder i Nordjylland. Derfor bør der investeres i at løfte virksomhederne på dette område - især for de ikke aktuelt eksporterende/internationale virksomheder fx med fokus på eksportforberedelse, som følges op af fx markedsspecifikke forløb. Det er også relevant at sætte fokus på at styrke muligheden for at få vejledning i hjælp til nye indsatser i forhold til nye strategier for import og underleverancer for virksomhederne, da mange virksomheder p.t. oplever stigende importpriser og massive udfordringer med leverancer af råvarer/komponenter fra markeder i fx Asien.

3.4. Adgang til kvalificeret arbejdskraft

Der er især mangel på faglært arbejdskraft i Nordjylland nu og fremover. Der skal arbejdes med en bred palette af tiltag for at øge arbejdskraftudbuddet. Et forslag er at samle udenlandske borgere, der ikke taler dansk, på en erhvervsuddannelsesinstitution, hvor de kan opkvalificeres på engelsk og undervises i dansk. Der skal gøres en indsats for at få flere unge til at tage en EUD, og særligt i Aalborg er det en udfordring. Ledige faglærte bør desuden omskoles/opkvalificeres til at matche virksomhedernes kompetenceefterspørgsel. Der kan også fokuseres på at tilføre anderledes/nye kompetencer, som den enkelte virksomhed ikke er "vant til". Det kunne fx være videregående uddannede til at udvikle, systematisere og ikke mindst drive og forankre en forretningskritisk forandring.

3.5. Iværksætteri

Der er store potentialer i at styrke etableringsraten blandt nordjyske iværksættere, idet overlevelsesraten er høj for iværksættere i Nordjylland. Vi skal udnytte, at vi har mange højtuddannede dimittender, der har ambitioner om at udleve iværksætterdrømmen som vidensiværksættere. Dette kan fx ske med baggrund i de succesfulde erfaringer, der er gjort i Nordjylland med udviklingsprogrammet "Innovativ Vækst", hvor vidensiværksættere har haft mulighed for at blive pauseret i beskæftigelsessystemet og få dagpenge til at arbejde fuldtid med produktudviklingen og modningsprocessen med tæt opfølgning og sparring undervejs fra erhvervsfremme- og uddannelsessystemet. Men der er også behov for fortsat at understøtte gode rammer for iværksætteri blandt fx nye håndværksvirksomheder - bredt set.

4. Øge sammenhængen til andre nøgleaktører

I erhvervsudviklingsindsatsen i Nordjylland bør der være fokus på:

- Fortsat generel styrkelse af samarbejdet i erhvervsfremmesystemet for at løfte de nordjyske virksomheder. Her skal være fokus på samarbejdet mellem de 11 lokale erhvervskontorer, Erhvervshus Nordjylland, Business Region Nordjylland, NordDanmarks EU-kontor, de nationale klynger og de nationale erhvervsfremmeaktører Vækstfonden, Innovationsfonden, Trade Council samt danske vidensinstitutioner.
- Fortsat styrkelse af Erhvervshus Nordjyllands samarbejde med erhvervs- og brancheorganisationer samt lønmodtagerorganisationer for at få input til indsatsen og sikre, at erhvervsfremmetilbuddene bliver maksimalt synlige og tilgængelige for alle relevante virksomheder i Nordjylland.
- Fortsat øget samarbejde mellem erhvervsfremme-, uddannelses-, beskæftigelsesaktørerne for at sikre bedre match mellem efterspørgsel og udbud af arbejdskraft/kompetencer.
- Fortsat stærkt fokus på national og regional samordning af strategi, finansiering og indsats i forhold til det nordjyske fyrtårnsprojekt CO2Vision og det nordjyske European Digital Innovation Hub.